

INSPIRATIONSUNKTER [KUN DET TALTE ORD GÆLDER]

24. maj 2018

Samråd i ERU den 25. maj 2018 – Spørgsmål AF-AJ stillet efter ønske fra Lisbeth Bech Poulsen (SF).

Indledning

- Tak for invitationen til samrådet.
- Jeg vil efter aftale med justitsministeren besvare spørgsmålene, der vedrører mit ministerområde, hvorefter jeg med formandens tilladelse vil overlade ordet til justitsministeren.
- Indledningsvist vil jeg understrege, at der er tale om to sager i forhold til hvidvask i Danske Banks estiske filial:
 1. der er sagen om overtrædelse af hvidvaskreglerne i Danske Banks estiske filial, og
 2. sagen om Danske Banks ledelses overtrædelse af ledelsesreglerne i lov om finansiel virksomhed.
- Sagen om overtrædelse af EU's hvidvaskregler i den estiske filial er efter EU-reglerne *alene* en sag for de estiske myndigheder, idet Finanstilsynet ikke har fundet

dokumentation for, at hvidvaskreglerne er overtrådt i Danmark. Det kommer jeg tilbage til.

- Den anden sag handler om mangelfuld ledelse og styring fra koncernledelsens side i Danske Bank i forhold til hvidvaskrisici, og dermed overtrædelse af reglerne i lov om finansiel virksomhed.
- Det er denne del, som Finanstilsynet har undersøgt, og som har ført til skarp kritik af Danske Bank fra Finanstilsynets side og udstedelse af otte påbud og otte påtaler.
- Og det er derfor ikke sådan, at Finanstilsynets afgørelse om overtrædelse af lov om finansiel virksomhed ikke har konsekvenser for Danske Bank.
- Danske Bank skal senest den 30. juni 2018 forklare Finanstilsynet, hvordan de har sikret sig, at påbuddene og påtalerne er efterlevet, herunder skal der være afsat 5 mia. kr. i solvenstillæg til at håndtere bankens omdømmerisici.
- Som jeg også understregede på samrådet den 3. maj finder jeg det meget kritisabelt og skuffende, at ledelsen ikke har levet op til sit ansvar.

- Lad mig samtidig understrege, at denne sag ikke er afsluttet med Finanstilsynets rapport. Dels vil SØIK se på sagen, og dels kan der komme nye oplysninger frem som kan føre til nye vurderinger og tilsynsreaktioner fra Finanstilsynets side.

Ad spørgsmål AF:

(Det fremgår af Finanstilsynets afgørelse af 3. maj 2018 om Danske Banks ledelse og styring i hvidvasksagen i den estiske filial, at nogle betalinger teknisk set er afviklet via bankens centrale systemer i København. Er der ikke tale om en dansk sag, når betalinger teknisk set er foregået i Danmark? I benægtende fald anmodes om den juridiske begrundelse for, hvorfor der ikke (også) er tale om en dansk sag, der skal behandles efter danske regler og af danske myndigheder.)

- I samrådsspørgsmål AF spørges der til, om der er tale om en dansk sag som konsekvens af, at nogle af betalingerne teknisk er foregået via Danmark. Hvis det ikke er tilfældet, ønskes der en juridisk begrundelse herfor.
- Når der i spørgsmålet henvises til ”en sag” går jeg ud fra, at der menes en *hvidvasksag*, idet der som nævnt indledningsvist er en dansk sag om overtrædelse af ledelsesreglerne i lov om finansiel virksomhed.
- Grunden til, at der ikke er en dansk hvidvasksag er, at hvidvaskloven – det vil sige både den nuværende og den forrige – i overensstemmelse med hvidvaskdirektivet bygger på et territorialprincip.

- Det er der, hvor ”den forpligtede enhed”, som det kaldes, driver virksomhed, der afgør, hvem der er kompetent myndighed. Dette følger af artikel 48, stk. 4, i hvidvaskdirektivet.
- Det følger af direktivets artikel 48, stk. 4, at medlemsstaterne skal sikre, at de kompetente myndigheder i den medlemsstat, hvor den forpligtede enhed - i denne konkrete sag den estiske filial - driver virksomhed fører tilsyn med, at virksomheden overholder de nationale bestemmelser i den pågældende medlemsstat.
- Det vil sige, at det er den pågældende EU-medlemsstat, der hvor filialen er beliggende og hvor kundernes engagementer er registreret, som påser, at den pågældende bank eller virksomhed overholder det pågældende lands hvidvaskregulering.
- Hvert enkelt medlemsland er således ansvarlig for at regulere og føre tilsyn med de eventuelle aktiviteter, der kan indebære hvidvask, der finder sted på medlemslandets territorium.
- Det gælder også udenlandske selskabers filialer eller datterselskaber i det enkelte medlemsland.

- I forhold til den konkrete sag betyder det, at det er de estiske myndigheder, som er kompetente myndigheder i forhold til at sikre, at den estiske filial overholder de estiske hvidvaskregler, herunder fører tilsyn og efterforsker mulige brud på reglerne.
- Kravene om kundekendskabsproceduren er med andre ord uafhængig af, hvor de systemer, som transaktionen rent teknisk afvikles gennem, befinder sig.
- Endvidere er alle øvrige forhold, herunder forpligtigelsen til at underrette og undersøge mistænkelig forhold, angående gennemførelsen af transaktionerne også foregået i den estiske filial.
- Det forhold, at nogle af transaktionerne teknisk er foregået via Danmark, ændrer altså ikke på, at det er en sag for de estiske myndigheder, som jeg netop har givet den juridiske forklaring på.

Ad spørgsmål AG:

(Det fremgår af Finanstilsynets afgørelse, at der i Danske Banks tilfælde er gået hul på alle tre forsvarslinjer, der har til formål at undgå, at ens bank bliver brugt til at hvidvaske penge fra kriminalitet. Er ministeren enig i, at tredje linje (om at kontrollere overholdelse af regler og intern revision der skal identificere evt. problemer i de to første forsvarslinjer) er overtrådt af koncernledelsen i Danmark, og hvad er begrundelsen for at der ikke sker retsforfølgelse og idømmes sanktioner for sådanne overtrædelser, når de er begået i Danmark. Burde og kunne Finanstilsynet på dette grundlag ikke også tage stilling til, om Danske Bank i København har overholdt reglerne om forebyggende foranstaltninger mod hvidvask af

penge, jf. at det fremgår af Finanstilsynets afgørelse, at Finanstilsynet ikke har taget stilling til Danske Bank, Københavns, overholdelse af disse regler?)

- I samrådsspørgsmål AG spørges der til, om jeg er enig i, at koncernledelsen i Danmark har overtrådt kravet til bankens tredje forsvarslinje, og hvorfor en sådan overtrædelse ikke fører til retsforfølgelse. Videre spørges der til om Finanstilsynet ikke også burde og kunne tage stilling til, om Danske Bank i København har overholdt reglerne om forebyggende foranstaltninger mod hvidvask af penge.
- I forhold til om Finanstilsynet burde have taget stilling til om Danske Bank i København har overholdt hvidvaskreglerne er hvidvasken, som jeg har nævnt, foregået i Danske Banks estiske filial. Derfor er det en sag for de estiske tilsyns- og politimyndigheder, og ikke de danske. Der er ikke afdækket hvidvask i de danske enheder af Danske Bank. Derfor er det heller ikke på det punkt en sag for Finanstilsynet.
- Angående overholdelse af de tre forsvarslinjer, som man fra koncernledelsens side i Danmark havde etableret, viser Finanstilsynets undersøgelse, at de ikke fungerede tilfredsstillende i den konkrete sag.
- Det er jeg for så vidt enig i. Jeg vil dog understrege, at det er Finanstilsynet og ikke ministeren, der efter lovgivningen

er den kompetente myndighed i denne sammenhæng og som kan foretage vurderingen.

- Som undersøgelsen også konkluderer, er lov om finansiell virksomhed overtrådt, idet ledelsen i Danske Bank ikke i tilstrækkelig grad løftede sit ansvar i forhold til ledelse og styring.
- Finanstilsynet har i den konkrete sag vurderet, at der ikke var tilstrækkeligt grundlag for at indgive en politianmeldelse mod banken.
- Det er som nævnt ikke det samme som, at sagen ikke har konsekvenser. Jeg tror ikke, at de otte påbud og otte påtaler opleves af Danske Bank som konsekvensløst. For eksempel er det ikke uden betydning at skulle afsætte 5 mia. kr. i solvenstillæg til compliance- og omdømmerisici.
- I tilknytning hertil skal det bemærkes, at denne sag ikke er afsluttet. Kommer der nye oplysninger frem så kan det i sagens natur føre til nye vurderinger og tilsynsreaktioner fra Finanstilsynets side.

Ad spørgsmål AH:

(Der udbedes en juridisk vurdering af, om der i henhold til de regler, der var gældende i 2012, 2013 og 2014, var mulighed for at sanktionere og retsforfølge for forhold som de, der er omtalt i Finanstilsynets afgørelse)

- I spørgsmål AH bedes om en juridisk vurdering af, hvorvidt de regler, som var gældende i perioden 2012-2014, gav mulighed for at sanktionere og retsforfølge forhold som dem, der er omtalt i Finanstilsynets undersøgelse.
- Overtrædelse af reglerne om ledelse og styring i lov om finansiel virksomhed – helt konkret § 71 i lov om finansiel virksomhed og ledelsesbekendtgørelsen – som også var gældende i 2012-2014, er omfattet af mulighed for strafsanktionering.
- Overtrædelse af reglerne kan føre til bøde.
- Selvom en bestemmelse er strafsanktioneret, er det ikke i sig selv ensbetydende med, at overtrædelse af bestemmelsen medfører straf.
- For at politianmelde en bank eller enkelte ledelsesmedlemmer, skal myndigheden være betrygget i, at sagen indeholder tilstrækkelig dokumentation til, at politianmeldelsen vil kunne føre til en domfældelse.
- I forhold til de konkrete forhold i Danske Bank-sagen, og med baggrund i erfaringerne fra tidligere sager, har Finanstilsynet vurderet, at sagen og bevisstillingen ikke

var af en sådan beskaffenhed, at der var grundlag for en politianmeldelse.

- Og som bekendt er det Finanstilsynet, som varetager den tilsynsmæssige opgave og er uafhængige i udførelsen af den opgave. Jeg kan som minister ikke instruere Finanstilsynet på dette område.
- Jeg har imidlertid bedt om en vurdering af, om der er behov for at skærpe lovgivningen for at sikre en effektiv håndhævelse og efterlevelse heraf.

Ad spørgsmål AI:

(Kan ministeren bekræfte, at der efter gældende regler er mulighed for at sanktionere og retsforfølge for forhold som de, der er omtalt i Finanstilsynets afgørelse, hvis forholdene var begået i dag?)

- I samrådsspørgsmål AI spørges der til, om jeg kan bekræfte, at der efter gældende regler er mulighed for at sanktionere og retsforfølge forhold som de, der er omtalt i Finanstilsynets afgørelse.
- Det klare svar på dette er, ja. Med de regler vi har i dag og som er på vej, er det muligt at sanktionere og retsforfølge for forhold omtalt i Finanstilsynets undersøgelse.
- Med den nye hvidvasklov, som et bredt flertal vedtog sidste sommer, er banker og øvrige virksomheder, der er

omfattet af hvidvaskloven som noget nyt forpligtet til at sikre, at filialer eller datterselskaber i et andet EU- eller EØS-land overholder det pågældende lands hvidvaskregler.

- Det betyder, at det nu fremgår eksplicit af hvidvaskloven, at danske virksomheder har en forpligtelse til og et ansvar for at sikre, at deres filialer overholder relevante hvidvaskregler i andre EU- eller EØS-lande.
- Stramningen af reglerne om styring af datterselskaber og filialer betyder, at reaktionsmulighederne og i sidste ende også retsforfølgningen på området er blevet gjort lettere.
- Derudover skærper vi med lovforslaget L 184, som skal 3. behandles i Folketinget på tirsdag, fit and proper-reglerne i lov om finansiel virksomhed.
- Med skærpelsen udvides Finanstilsynets indgrebsmuligheder, så tilsynet kan gribe ind over for ledelsesmedlemmer i en bank, hvis banken groft har tilsidesat sine samfundsmæssige forpligtelser på hvidvaskområdet, og ledelsesmedlemmer har forsømt sit ansvar.
- Denne stramning skal netop sikre, at overtrædelser af hvidvaskreglerne eksplicit indgår med vægt i vurderin-

gen af, om et ledelsesmedlem er tilstrækkelig hæderlig til at bestride sin post.

Ad spørgsmål AJ:

(Kan ministeren bekræfte, at Finanstilsynet ikke har spurgt whistlebloweren i Danske Bank om oplysninger, og mener ministeren, at man kan betegne Finanstilsynets undersøgelse, vurderinger og afgørelsen af 3. maj 2018 som værende fuldstændig, når en så væsentlig person til oplysning af sagen – som whistlebloweren er - ikke er blevet spurgt om oplysninger?)

- I spørgsmål AJ spørges der om jeg kan bekræfte, at Finanstilsynet ikke har haft kontakt med whistlebloweren i Danske Bank, og om jeg på den baggrund mener, at Finanstilsynets undersøgelse kan betragtes som fuldstændig.
- Finanstilsynet har oplyst, at tilsynet ikke har været i kontakt med whistlebloweren.
- Whistlebloweren er alene kommet med udtalelser, som vedrører overtrædelser af hvidvaskreglerne i Danske Banks estiske filial.
- Finanstilsynets undersøgelse omfatter imidlertid, som nævnt, ikke i sig selv forhold i filialen i Estland i relation til mulig hvidvask.

- Finanstilsynets undersøgelse omfatter koncernledelsens ledelse og styring, og om Danske Bank har overholdt reglerne for god ledelse. Den omfatter altså bl.a., hvordan Danske Banks ledelse reagerede på og fulgte op på whistleblowerens oplysninger.
- Finanstilsynet har oplyst, at der ikke har været et direkte grundlag for at Finanstilsynet inddrog whistlebloweren i sin undersøgelse. Whistlebloweren har i øvrigt heller ikke selv på noget tidspunkt henvendt sig til Finanstilsynet om forholdene i den estiske filial.
- Derudover følger det af den skærpede tavshedspligt, som Finanstilsynet er underlagt, at Finanstilsynet har begrænsede muligheder for på egen hånd at opsøge fx en whistleblower med spørgsmål om konkrete forhold i en tilsynssag.
- Som det gælder i alle andre sager, modtager Finanstilsynet gerne oplysninger fra whistleblowere. Hvis den pågældende whistlebloweren måtte ønske at tage kontakt til Finanstilsynet, så har tilsynet oplyst, at man er klar til at tage imod vedkommende.
- I tilknytning hertil kan jeg oplyse, at Finanstilsynet har en whistleblower-ordning, som giver personer mulighed for anonymt at indberette overtrædelser eller potentielle

overtrædelser af den finansielle lovgivning begået af en
finansiell virksomhed.

- Med disse bemærkninger vil jeg overlade ordet til
justitsministeren.